

**ӘЛ – ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ  
АЛЬ-ФАРАБИ**

---

**«КӘСІБИ БІЛІМДІ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ  
ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҮЛГІЛЕРІ»**

республикалық ғылыми - әдістемелік конференция

**МАТЕРИАЛДАРЫ**

8 сәуір 2016 ж.

**МАТЕРИАЛЫ**

научно-методической республиканской конференции

**«ИННОВАЦИОННЫЕ МОДЕЛИ ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНО-  
МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО  
ОБРАЗОВАНИЯ»**

8 апреля 2016 г.

Алматы

«Қазақ университеті»

2016 ж.

*Баспаға әл-Фараби атындағы  
Қазақ ұлттық унисерситеті заң факультетінің  
Ғылыми кеңесі және қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және  
криминалистика кафедрасының жанындағы  
Ғылыми-зерттеу орталығының шешімімен ұсынылған*

**Жауапты редакторлар:**

*Р.Е. Джансараева*

**Редакция алқасы:**

*Ш.Б. Маликова, Г.М. Атаханова, А.Д. Байсалов*

«Кәсіби білімді ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастырудың инновациялық үлгілері» атты ғылыми-әдістемелік республикалық конференция материалдары, жауапты редакторлар Р.Е. Джансараева Алматы: Қазақ университеті, 2016. - 104 б.

**ISBN**

Жинақта «Кәсіби білімді ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастырудың инновациялық үлгілері» атты ғылыми-әдістемелік республикалық конференцияға қатысушылардың баяндамалары берілген.

В сборник вошли материалы научно-методической конференции: «Инновационные модели организации научно-методического обеспечения профессионального образования» проведенного кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики, Научно - исследовательским центром проблем борьбы с преступностью юридического факультета КазНУ им. аль-Фараби.

В материалах сборника отражены собственные видения авторов путей дальнейшего совершенствования юридического образования.

Сборник адресован преподавателям, докторантам, магистрантам. Студентам юридических вузов широкой научной общественности.

ISBN

с. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2016

## МАЗМҰНЫ

|                                                                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Алимкулов Е.Т.</i> Проблемы применение тестирования в современный период.....                                                                                       | 5  |
| <i>Аратулы К.</i> Некоторые вопросы в сфере образования Казахстана.....                                                                                                | 8  |
| <i>Арын А.А., Жанибеков А.К.</i> ЖОО құқықтық пәндердің заманауи оқытушысының сипаттамасы.....                                                                         | 10 |
| <i>Атаханова Г.М.</i> Құқықтану саласында жаңа сипаттағы оқыту әдістері....                                                                                            | 13 |
| <i>Базилова А.А., Бисенгали Л.</i> Некоторые особенности дидактики высшей школы.....                                                                                   | 16 |
| <i>Баяндина М.О.</i> Самостоятельная работа студентов (СРС) как важный элемент компетентностного подхода в обучении.....                                               | 21 |
| <i>Берсугурова Л.Ш.</i> Применение интерактивных методов проведения занятий по дисциплине «Уголовно-процессуальное право Республики Казахстан» (Общая часть).....      | 25 |
| <i>Бисенгали Л., Базилова А.А.</i> К вопросу о правилах проведения лекционных занятий.....                                                                             | 28 |
| <i>Бисенова М.Қ.</i> Педагогические технологии подготовки к труду, жизни и деятельности в условиях рыночной экономики.....                                             | 32 |
| <i>Даубасов С.Ш.</i> Роль интерактивных методов в развитии образования на современном этапе.....                                                                       | 36 |
| <i>Даубасова С.Ш., Турашбекова Д.А.</i> Широкое использование преподавателями высших учебных заведений инновационных методов и приемов в образовательном процессе..... | 40 |
| <i>Джансараева Р.Е.</i> Проблемы модернизации юридического образования в условиях реформирования образовательного процесса.....                                        | 45 |
| <i>Duzbayeva S.B., Akbolatova M.E., Taubaev B.R.</i> Classification of teaching methods.....                                                                           | 48 |
| <i>Дүзбаева С.Б., Акболатова М.Е., Таубаев Б.Р.</i> Пікірталастар оқу үдерісінде.....                                                                                  | 53 |

|                                                                                                                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b><i>Ергали А.М., Муратова А.Ж.</i></b> Некоторые вопросы организации самостоятельной работы студентов.....                                                                     | 57  |
| <b><i>Жанибеков А.К., Арын А.А.</i></b> Құқықтық пәндер бойынша оқу сабақтары мен оларға қойылатын талаптар.....                                                                 | 61  |
| <b><i>Избасова А.Б.</i></b> Студенттердің өзіндік жұмыстарын өткізуге байланысты кейбір сұрақтар.....                                                                            | 65  |
| <b><i>Маликова Ш.Б.</i></b> Особенности преподавания уголовного права в современных условиях.....                                                                                | 68  |
| <b><i>Мухамадиева Г. Н., Баяндина М.О.</i></b> Использование инновационных методов обучения в преподавании дисциплины «Уголовное процессуальное право Республики Казахстан»..... | 72  |
| <b><i>Нұрмағанбет Е.Т.</i></b> Вопросы управления инновационным процессом в образовательном учреждении.....                                                                      | 76  |
| <b><i>Тапалова Р.Б.</i></b> О некоторых проблемах изучения раздела «Криминалистическая тактика».....                                                                             | 81  |
| <b><i>Таубаев Б.Р., Дүзбаева С.Б.</i></b> Заң факультетінде бакалавриат пен магистратурада студенттің өзіндік жұмысын ұйымдастырушылық және әдістемелік қамтамасыз ету.....      | 84  |
| <b><i>Tlepbergenov O.N., Nursapa A.T.</i></b> The modern methods of teaching in universities of Kazakhstan.....                                                                  | 88  |
| <b><i>Сатыбалдинов Д.Д.</i></b> Методические рекомендации к индивидуальным занятиям по криминалистической методике расследования преступлений.....                               | 93  |
| <b><i>Шаринова А.Б.</i></b> Подготовка студента-магистранта к международному сотрудничеству.....                                                                                 | 96  |
| <b><i>Шонабаев Б.А.</i></b> Роль преподавателя в организации самостоятельной работы студентов.....                                                                               | 101 |

Thus, well-chosen teacher training methods allow to design an interesting training session, ensuring the achievement of the purposes of teaching, educational and developmental problems, the formation of the necessary knowledge and skills for students.

#### **References:**

1. T. Kirsanov // Young scientist. - 2010. - №4. - S. 337-339.
2. Smolkin AM Methods of active learning. M., 1991. - p.30
3. Basov NV Pedagogic and practical psychology. Rostov on Don, 2000.
4. Psychology and Pedagogy. / Ed. VN Nikolaenko, Zalesov GN Andryushina TV et al. Moscow - Novosibirsk, 2000.
5. Verbitsky AA Active learning in higher education: the contextual approach. M.: "High School", 1991
6. LS Vygotsky Educational psychology M.: "Education" 1991 Integrated business game. Ed. Abramov IG and etc
7. The noise // Education: Tradition and Innovation: Proceedings of the international. scientific. Conf. (Chelyabinsk, October 2011). T. II. - Chelyabinsk: Two Komsomolets, 2011. - P. 57-61.

#### ***Дүзбаева С.Б.***

заң ғылымдарының магистрі  
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті  
қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу  
және криминалистика кафедрасының оқытушысы

#### ***Акболатова М.Е.***

заң ғылымдарының магистрі  
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті  
қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу  
және криминалистика кафедрасының аға оқытушысы

#### ***Таубаев Б.Р.***

Доктор PhD, әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті  
заң факультеті қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу  
және криминалистика кафедрасының аға оқытушысы

#### **Пікірталастар оқу үдерісінде**

Мақала пікірталасты зерттеуге арналған. Автормен пікірталас кез келген мамандықтағы оқытушылар үшін тиімді нысанда оқу мен тәрбие технологиясы ретінде қарастырылады. Мақала оқу процесіне пікірталасты енгізу тізбегін, әр түрлі нысандарды қарастырады және студенттерді пікірталасқа қалай дайындау мен қатысушыларды қалай бағалау қажеттігін түсіндіреді.

**Түйінді сөздер:** пікірталастар, нысан, көзқарас, технология, оқу үдерісі, қарама-қарсы жақтар.

**Дузбаева С.Б., Акболатова М.Е., Таубаев Б.Р.**

#### **Дебаты в процессе обучения**

**Аннотация.** Статья посвящена исследованию дебатов. Дебаты рассматриваются автором в качестве обучающей и воспитательной технологии в формате, подходящем для преподавателей любых специальностей. Статья предлагает схемы введения дебатов в процесс обучения, различные форматы, объясняет, как подготовить студентов к дебатам и как оценивать выступающих.

**Ключевые слова:** дебаты, формат, мнение, технология, процесс обучения, противоположные стороны.

**Duzbayeva S.B., Akbolatova M.E., Taubaev B.R.**

**Annotation.** Article is devoted to research of debate. Debate is considered by the author as the training and educational technology in the format suitable for teachers of any specialties. Article offers schemes of introduction of debate to training process, various formats, explains how to prepare students for debate and how to estimate the acting.

**Keywords:** debate, format, opinion, technology, training process, opposite sides.

Оқытушылар мен студенттердің тұлғалық қасиеттері мен шығармашылық белсенділігінің дамуын, кәсібилігін жоғарылатуды қамтамасыз ететін методологиялық жұмысының ұйымдастырушылық нысанының бірі – пікірталас болып табылады. Мақаланың авторлары семинарлар мен педагогикалық кеңестерді жүргізу кезінде осы нысанды қолдану дұрыс деп санайды.

Пікірталастар – бұл белгілі американдық әлеуметтанушы Карл Поппермен ұсынылған технология (нысан). Басында ол оқушыларға пікірталас процесін нәтижелі ұйымдастыруға, критикалық ойлауға және талдау жасау үшін бағдарлама ретінде құрастырылды. Зерттеушілер (Галицких Е.О., Пуйман С.А., Чечет В.В.) пікірталастарды оқытушыны кәсіби қызметке дайындық кезінде қолдануды ұсынады. [1]

Карл Поппердің пікірталас форматы - парламенттік дебаттардың бір түрі. Жаңадан ойнап бастаған ойыншыларға ыңғайлы болып саналады. Формат Карл Поппердің есімімен аталған.

Ойында екі, ақтаушы және жақтаушы, команда ойнайды. Форматтың басқа форматтардан негізгі айырмашылығы - бастапқы екі спикерге сөздерінен соң қарама қарсы командадан сұрақ қойылады. Аналитиктер сұрақтардан бос. Әр командада қарсыластың сөздерінен соң дайындалуға 8 минут уақыт болады. Олар сол 8 минутты раундтардың арасына рационалды бөлуі тиіс. Осы артықшылығы үшін бұл формат жаңа дебатерлерге өте ыңғайлы болып саналады.

Галицких Е.О. пікірінше, пікірталастар – қарым-қатынасқа үйрету нысаны, қарама-қарсы позицияны ескере отырып, әдебиеттер мен қайнар көздермен өзіндік жұмыс істеу дағдылары мен пікірталасты жүргізу икемін игеру мақсатымен оқушылардың тәрбиелік жұмыстарын ұйымдастыру әдісі болып табылады. Пуйман С.А., Чечет В.В. пікірталасты кез келген жиналыста пікірмен ой бөлісу, пікірсайыс ретінде анықтайды.

Біздің ойымызша, пікірталастар – методологиялық жұмысты жүргізудің ұйымдастырушылық нысаны, оның шегінде коллективті диалогты енгізу мәдениетін, коммуникативтік және аналитикалық-синтетикалық дағдыларды дамыту, жаңа білімді игеру немесе тереңдету мақсатымен бірдей мәселе бойынша полярлық көзқарастарды көрсететін формальды ақпарат бөлісу жүзеге асырылады. Пікірталастарға бір құбылысты немесе сактты қарама-қарсы позициялардан қарастыру, даусыз шындықты талдау мүмкіндігі ерекше өзгешелік береді. Бұл қасиет пікірталасты білім беру мекемелерінде және білім беру жұмысшыларының кәсіби біліктілігін жоғарылату мекемелерінде тікелей методологиялық және эксперименталдық жұмысты ұйымдастыру процесі ретінде қолдануға мүмкіндік береді.

Кез келген құбылыс немесе оқиғаға қатысты әр тұлғаның жеке пікірі болады. Ал ол ойды жеткізе алатындар бар, жеткізе алмайтындар бар. Ол үшін

пікірталас мәдениетін меңгеру маңызды рөл атқарады. Жаңа заманның талабы да.

Пікірталас мәдениетіндегі ең бастысы аудиторияға ой тастау, ал көпшілік ойын әрқашан бір арнаға құя бермейді. «Ойды ой қозғайды», жаңа пікір тудырады немесе жаңа пікірдің ашылуына жағдай жасайды, не қарсы көзқарас пайда болады. Сұраққа берілген жауапқа әрқашан да барлығы бірден келісіп, мойынсұну бола бермеуі де мүмкін, осы тұста пікірталас пайда болады.

Пікір – көрген, оқыған, естіген әңгіме, баяндама, көркем шығарма т.б. еңбектер жайындағы әсер, туған ой. Пікірталас – жастарды көшбасшылыққа баулудың бір құралы да. «Адамды даңққа бөлейтін екі қасиетті өнер бар: бірі-қолбасшылық, екіншісі-шешендік» - деп ұлы шешен-ділмар М.Т. Цицерон айтып кеткендей, жеке пікірдің қалыптасып, жеткізе білудің өзі – үлкен өнер. Қиыннан қиыстыра, төтеден төге сөйлейтін тапқыр да ақылды, бейнелі де бедерлі, аталы да баталы, нақыл, көркемсөзді келістіре айту – кез келген жанның бойынан табыла бермейтін қасиет екені анық. Бірақ, жаңа заман талабы мұны талап етеді. Пікірталаста шеберлігінді шыңдаудың да жолдары бар. Ол үшін түрлі пікірталас клубтарының сайыстарын көріп, тәжірибе жинаудың маңызы зор. Ал ең бастысы – білім екенін ұмытпаған абзал. Бұл орайда бірнеше тіл білу де жетістікке жетелейді. Тілді үйрену – ешқашан кеш емес. Кез келген құбылыс немесе оқиғаға қатысты өз пікірінді жеткізу – жеке тұлға ретіндегі беделінді асырмаса, төмендетпейді. [2]

Пікірталас – түрлі көзқарас, ой-пікірлерді қатар қою, салыстыру, салғастыру арқылы өзінің көзқарас, ой-пікірін дәлелдеу. Пікірталасты жүргізудің тағы бір форматы – бұл американдық парламенттік формат.

Американдық Парламенттік Формат (АПФ) – бұл парламенттік тұрпаттағы дәйектердің, тапқырлықтың және риторикалық қасиеттердің сайысы. Әрқайсысы екі ойыншыдан тұратын екі команда – Үкімет пен Оппозиция қаралуға ұсынылған қарарды талқылайды. Әр раундқа жаңа қарар таңдап алынады. Пікірсайыс барысын палата спикері басқарады. Ол сонымен бірге сайыстың төрешісі қызметін атқарады. Егер раундта бірнеше адам төрешілік етсе, онда олардың арасынан бір палата спикерін таңдап алынады.

Американдық парламенттік формат проблеманың ұсақ-түйек аспектілерін зерттеп факт жинаудан гөрі табанасты ойлап, мәселеге сыни көзқараспен қарауға, логикалық дәйектемеге және сараптамалық талдауға негізделген. Сондықтан кез келген жазылған дәлелдерді бүкіл пікірсайыс барысында пайдалануға тиым салынады. Бұл оқу құралы АПФ-тың негізгі кіріспесі ғана. Кейін жазылған материалдар соңғы инстанциядағы шындық болып табылмайды, ол әр жеке пікірсайысшы немесе ол пайдаланатын пікірсайыстырудың бірегей әдісі үшін қабылдап алынатын пікірсайыстың жалпы философиясы мен негізгі ережелерін көрсетеді. [3]

Қазіргі таңда Еуропалық Жоғарғы оқу орындарында кеңінен Британдық Парламенттік пікірталас форматы қолданылады. Британдық Парламенттік дебат форматы (БПФ) - XX ғасырдың басында Ұлыбританияда Американдық Линкольн-Дуглас және Полиси дебаттарынан бөлек пайда болған дебат форматы. Қазіргі кезде басқа дебат форматтарына база болып табылады. Әр спикер 7 минуттан сөйлейді. Бірақ 5 минуттық қысқартылған күйде де ойнауға

да болады. Спикердің сөйлеу уақыттарында сұрақ қоюға болады, бірақ спикер рұқсатынан соң ғана. Сұрақтарға жауап бермеу спикерлік балдарға кесірін тигізуі мүмкін. Бірінші және соңғы минуттар сұрақтардан бос; сұрақ жабық болса (йә немесе жоқ деген жауаптарға бағытталса) оған жауап беру міндетті емес.

Оксфорд, Кембридж, Дархем, Бристоль, Глазго, Эдинбург университеттерінде бастапқыдан пайда болған. Ирландияда және Ұлыбританияда, Европаның басқа да елдерінде көп қолданылады. Халықаралық чемпионаттардың негізгі форматы ретінде қарастырылады. Британдық форматта 2 жақтаушы және 2 даттаушы команда қатысады. Әр командада 2 спикер ойнайды, олардың әрқайсысының міндеті әділқазыны өз сөздеріне көндіру. Ойын соңына қарай әр команда бірінші, екінші, үшінші және соңғы төртінші орындарға ие болады. [4]

Бүгінде пікірсайыс жаңашыл педагогикалық технология ретінде оқыту мен тәрбиелеудің түрлері мен әдістері, оқыту моделі сипатында ғылыми зерттеулер мен әдістемелік құралдарда қаралып жүр. Сондықтан пікірсайыс оқыту мен тәрбиелеу әдісі ретінде анағұрлым кең дидактикалық санатқа, яғни, педагогикалық технологияға жатады. Пікірсайыста тақырыпты оқушыларға алдын-ала хабарлап білдіру, білдірмеу тақырыптың ауқымдылығына, көлеміне байланысты. Егер тақырып ауқымды болса, оқытушы оны алдын ала хабарлап, пайдаланатын әдебиеттерді, қосымша материалдардың тізімін, бетіне дейін көрсетіп береді. Сонымен бірге, қандай мәселеге баса назар аудару керектігін де айтып, жөн сілтейді.[5]

Барлығымызға белгілі пікірсайыс қарама-қайшы көзқарастың қақтығысын қамтамасыз ететін қатаң ережелер бойынша жүргізіледі. Мұнда тақырыбы бар екі топ қатысады. Әуелі қатысушыларға жеребе бойынша немесе келісім бойынша ұстанымдар белгіленеді: растау немесе теріске шығару. Бір топ берілген тақырыпты қорғап, дәлелдеуі тиіс, яғни оны жақтаушы топ деп атайды. Ал, екінші топ жақтаушыларға қарсы шығып, олардың пікіріне кереғар тұжырым айтуы тиіс. Сонан соң пікірсайыс белгіленген регламент бойынша өтеді. Ең негізгісі – әр топ өздері тақырыпқа сай критерийін құрып, оны қорғайды. Тек сөзбен емес, түрлі дәлел-фактілер келтіре отырып, оларды қай әдебиет, қай ақпараттық құралдан алғаны айтылуы тиіс. Әр топтың спикерлері бейтарап төрешіні өздерінің көзқарасының мейлінше дұрыс екендігін сөндіруге тырысады. Бұл жерде олар тек сөз сөйлеп қана қоймай, басқа жақтың дәлелдерін таластырып, өз ұстанымдарын қарсыластар көзқарасымен салыстырады. Раунд барысында сөз сөйлеген спикерлерге қарама-қарсы сұрақ-жауап өткізіледі. Қарама-қарсы сұрақ қарсыластар дәйектеріне анықтық енгізу, олардың пікірлеріндегі олқылықты анықтау мақсатында қойылады. Пікірсайыс кезеңі ойынды талдау және төрелік шешім қабылдау, яғни жеңімпаз топты анықтаумен аяқталады.

#### **Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:**

1. Дебаты: Учебно-методический комплект. — М.:Изд-во «Бонфи». -2001. -296 с.
2. Ершова Э. Б., Иоффе А.Н, Осипова Т. В. Книга методик. — М.: Изд-во «Ижица». — 2004. — 92 с.
3. Иоффе А. Основные стратегии преподавания. Активные методы обучения в гражданском образовании.// Гражданское образование: содержание и активные методы обучения. М.: Межрегиональная ассоциация «За гражданское образование», Фонд «Сивитас». - 2006.

4. Польшева О. В. Возможности технологии «Дебаты». // Школьные технологии. № 1, 2007.
5. Обвинцев Г. Е. Дебаты как средство развития коммуникативной компетенции у школьников [Текст] / Г. Е. Обвинцев // Теория и практика образования в современном мире: материалы V междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, июль 2014 г.). — СПб.: СатисЪ, 2014. — С. 170-172.

**Ергали А.М.**

доктор PhD, старший преподаватель кафедры уголовного права,  
уголовного процесса и криминалистики, Казахский Национальный Университет им.  
аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы  
e-mail: a.yergali@mail.ru

**Муратова А.Ж.**

Магистрант 1 курса кафедры уголовного права, уголовного процесса и  
криминалистики юридического факультета  
КазНУ им. аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы  
e-mail: m-alua@mail.ru

### **Некоторые вопросы организации самостоятельной работы студентов**

В статье рассмотрены методические основы организации самостоятельной работы студентов. Показаны современные направления совершенствования образования с помощью создания новых образовательных технологий и методик.

**Ключевые слова:** образовательная система, самостоятельная работа студента, образовательные технологии, интерактивная методика.

**Ергали А.М., Муратова А.Ж.**

### **Студенттердің өзіндік жұмыстарын ұйымдастырудың кейбір мәселелері**

Мақалада студенттердің өзіндік жұмыстарын ұйымдастырудың методологиялық негіздері қарастырылған. Жаңа оқу технологиялары мен әдіснамаларын жасау арқылы білім беруді жетілдірудің заманауи бағыттары көрсетілді.

**Түйін сөздер:** білім беру жүйесі, студенттердің өзіндік жұмысы, білім беру технологиялары, интерактивті әдіснама.

**Ergali A.M., Muratova A.Zh.**

### **Some questions of the organization of independent work of students**

In article methodical basics of the organization of independent work of students are covered. The modern directions of improvement of education by means of creation of new educational technologies and techniques are shown.

**Keywords:** educational system, independent work of the student, educational technologies, interactive technique.

Конкретно-историческая ситуация обновления мира и нашего общества, перестройки образования переводит эти процессы на качественно новый уровень, нацеливает на постоянное обновление содержания и форм учебно-воспитательного процесса и науки.

Фактором, обеспечивающим конкурентоспособность образовательной системы республики, является, в первую очередь, инновации. Целью инновационных технологий является создание системы внедрения инновационного педагогического опыта в образование Республики Казахстан,